

Australian Government

Koumiyoti Nifrót Kobul or Laikká Noó

Zodi tuñúi koumiyoti forók gorá, tong gorá yá hínca dehíle yá tojuruba goríle, hían bordac gorí notáikko; avas tuló.

Zodi tuñúi koumiyoti bortow or ekzon cíkár bonilé

- Zodi tuñáre zulúm gorá giyé yáto sóktir dómki diya giyé dé óile, fulic mato.
 - Ekkán hánggámi yáto jan or hótóra abostát, Tin Sífir (000) ot koól gorí fulic oré mago.
 - Zodi tuñátti polis modot lager, lékin héçe ekkán fówrón hótóra náí, toíle Polis Modot Lain (131 444) ot koól goró.
- Zodi héçe ekkán sókti cáamel nail, ar zodi yaán gorá maháfuz órdde óile, tuñúi mamela gán óre nizebaze hál gorí faribá, hían óre héçe cáamel asé dé manúic loi tulíyóre.
- Zodi dhairík talluk gorá yé abostá ré uzu nogoríle, yáto hían goróon ot tuñáttu akuwaic lagilé, AHRC (Australiar Insáni Hók Komicen) ot ekkán cékáyot tulífaribá.
 - AHRC ot ekkán cékáyot tulíbólla, www.humanrights.gov.au/complaints ot gólisoó yáto AHRC'r Wotóni Maalumati Hédmot óre 1300 656 419 yáto 02 9284 9888 ot koól goró.

Dekóiya Ókkol ór Cókí

Koumi nifrót óre dekéde manúic é zehón hían or khélaif avas tulíbo, moksúd bana zardde manúic gwá modot boli buzíbo, ar nifrót goróiya manúic gwá yé híbar bortaw gán óre dubara báfíbo. Tuñár nizoré hótórat noféláiyó. Lékin zodi yaán gorá maháfuz óile, avas tuló ar mozlum or sáñat do. Oggwá maamuli saá fujjonto cóktisáali óitfare.

Zodi tuñúi koumi nifróti bortow dekíle, tuñúi:

- Avas tulí faribá — hían óre koumi nifrót hói dhak do, hósúrbon óre zanaido hían kobul or laikká noó
- Mozlum oré sáñati difaribá — moksúd banazar de manúic ór dháke tíyo ar fusár goró hítára thík asé né
- Sóbut loi faribá — tuñúr phún ot háadésa gán óre tuló, hósúrbon gwár ekkán fothú loi hókúmot ore hañsé repot goró

Dekóiya ókkol ólla, Australiar Insáni Hók Komicen ottú kessú icára ókkol asé, gólisoó eçe: <https://itstopswithme.humanrights.gov.au/respond-racism>

Koumiyoti forók gorá adde tuñár hók ókkol

Ekzon manúic yáto manúic or oggwá dhaáy or zati, rong, wotóni yáto koumiyoti asól or buniyad or uore aam báfe kessú goróon gán Australiat kaanun or ulda zían neki **hosúri goróon, burai goróon, beizzot goróon, yáto dhor lagoon**. Ei kisím or bortow ré koumiyoti hínca dóráza.

Koumiyoti hínca mesál ókkol ót iín cáamel asé:

- e-foram ókkol, blog ókkol, sómáji network or sáith ókkol adde video cíyar gorár sáith ókkol cóo internet ot zati etebare beizzottya jiníc ókkol

- hóbóri habos ókkol, mégézin ókkol, habos ókkol yáto pusthar ókkol ót zati etebare beizzottya komén ókkol adde sóbi ókkol
- oggwá umumi mujilís ot zati etebare beizzottya hotá ókkol
- ekkán umumi zaga zeén neki ekkán duan, ham or zaga, bagan, umumi solafírár usílar uore yáto eskul ot zati etebare beizzottya hotá ókkol
- Kéloiyá ókkol, kéla doiya ókkol, cíkai doiya ókkol yáto ofísiel ókkol ór kélar wakiya ókkol ót zati etebare beizzottya komén ókkol

Azadir sáñte tallukat gorár hók (hotár azadi) adde koumiyoti hínca ttú azad tákár hók ór dormiyan ot ekkán borabori kayem goróon óiye dé kaanun or moksúd. Kessúm amól ókkol kaanun or khélaif no-óitfare zodi “maakul andaze adde bálá biccác loi” gorágilé.

Zati forók gorá dórázaibo, zehón ek boraborir abostát mazé ekzon manúic loi oinno manúic óttu aró hom ehésánir sáñte mamela gorázaibo, hítárar zati, rong, nosól, wotóni yáto koumi asól yáto imigrecén háisiyót or zoriya. Mesál, yaán ekkán ‘dhairík forók gorá’ óibo zodi ekzon zomin/gór or ején e ekzon manúic óre ekkán gór keraya diyar inkar goré, manúic híbar háas koumi asól yáto sam or rong or zoriya.

Zati forók gorá aró dórázaibo zehón héçe ekkán rul yáto polosi tákíbo zían beggún ólla borabor lékin hían ot ekkán nainsáfir asór fore kessú manúic ór uore hítárar zati, rong, nosól, wotóni yáto koumi asól yáto imigrecén háisiyót or zoriya. Yaán óre ‘indhairík forók gorá’ boli hoó. Mesál, yaán ekkán indhairík forók gorá dórázaibo zodi oggwá kompáni ye ham goróiya ókkol óre ham ot teikka yáto oinno hañz nofindíbólla hoiyé, kiólla hoilé, yaán or zoriya baáz zati/koumir manúic or uore nainsáfir asór fore.

Zodi tuñúi koumiyoti forók gorá yáto hínca tojuruba goríle, Australiar Insáni Hók Komicen or hañsé tuñúi ekkán cékáyot gorífaribá. Cékáyoti karuai gán maamuli, maana adde normsórom.

Australiar Insáni Hók Komicen ot ekkán cékáyot tulíbólla, www.humanrights.gov.au/complaints ot gólísoó.

Wotóni Maalumat Hémdot

Australiar Insáni Hók Komicen or Wotórni Maalumat Hémdot (NIS) é ekéla manúic, tonzim adde ham or girós ókkol ólla insáni hók ókkol adde forók gorár mosól ókkol ór oggwá sílsilár babote maalumat adde háwála ókkol zuhar goré. Hémdot yaán maana ar gufoni.

NIS é:

- insáni hók ókkol adde forók gorár khélaif federal kaanun or tole tuñár hók ókkol adde zimmadari ókkol ór babote tuñáre maalumat dífare
- tuñúi Komicen ot ekkán cékáyot gorár kabel né yáto tuñár abostát kaanun hondhillá salazaibo de hían ór babote biyasana gorífare
- keén gorí ekkán cékáyot goríbo, ekkán cékáyot or juab dibo yáto forók gorár háas mosól ókkol loi mamela gorázaibo de hían or babote tuñáre maalumat dífare
- tuñáre oinno tonzim or hañsé háwála gorífare zibá tuñáre modot gorár kabel

Meérbáni gorí, monot raikkó NIS é kaanuni mocwara dinofaré.

NIS loi talluk gorár torika ókkol:

- Phún: 1300 656 419 yáto 02 9284 9888
- Eméil: infoservice@humanrights.gov.au
- Féx: 02 9284 9611
- National Relay Service: 1300 555 727 (Hoó ar Fúnó) yáto internet-relay.nrscall.gov.au

Torjoma Gorá adde Buzái Diyar Hémdot

Torjoma Gorá adde Buzái Diyar Hémdot (TIS National) óiye dé hotá buzái diyar ekkán hédmot Ingrazi nozané dé manúic ólla. Gair-Ingrazi hoóiya ókkol ólla TIS National or beec bág hédmot ókkol maana.

- Fún: 131 450
- Gólísoó: www.tisnational.gov.au

Bus Diya adde Demagi Sehét or Aramiyot

Háas gorí KOVID-19 ababearam or thaim ot manúic óre modot goríbólla mutain goijjá oggwá nuwa 24/7 modoti hédmot Australian ókkol beggún ólla maana asé.

Modoti hédmot laafzaibo wébsáith ibár zoriya: <https://coronavirus.beyondblue.org.au/>

Zaati mosóla adde demagi sehét or modoti hédmot ólla tuñúi Beyond Blue ré 1800 512 348 ot yáto Lifeline óre 13 11 14 ot zehonó wóktót talluk gorífaribá.

5 ottú 25 bosór ór bútóre gura manúic ólla Kids Helpline óiye dé oggwá maana hédmot. Gurafuain, uththá fuain adde juanfuain ókkol é 1800 551 800 zehonó wóktót koól gorí faribó.